

УДК 619:617.5–006.52:618.19:616–085:636.2

ПАНЧЕНКО Б.М., магістрант

Науковий керівник – **ЧОРНОЗУБ М.П.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЛІКУВАННЯ КОРІВ ЗА ПАПІЛОМАТОЗУ ВИМЕНІ

Висвітлено результати лікування папіломатозу вимені у корів. Встановлено, що найефективнішим виявилось комплексне лікування, за якого поєднано препарати місцевої противірусної дії із патогенетичною та стимулювальною терапією.

Ключові слова: велика рогата худоба, вим'я, папіломатоз.

У великої рогатої худоби трапляються різні новоутворення, але здебільшого виявляють папіломи, які частіше локалізуються на шкірі у різних ділянках тілах та зовнішніх статевих органах, рідше – на слизових оболонках. А.Р. Мисак [1] у господарствах західного регіону України виявляв це захворювання в середньому у 3,51 % тварин (1,9–6,7 %), а в приватному секторі – в 1,69 % (1,2–3,6 %) худоби. На окремих підприємствах захворюваність тварин сягала 8,3–12,0 %.

Папіломатоз має інфекційну природу. Збудник папіломатозу – це ДНК-вмісний вірус із родини паповірусів, роду папіломавірусів. Вірус є топоспецифічним для окремих видів тварин та людини. Виявлено 63 типи вірусів папіломи людини (HPV) і численні типи вірусів папіломи тварин. Лише у великої рогатої худоби встановлено 6 типів папіломавірусів [2]. Інкубаційний період після зараження складає 1–2 місяці, але папіломи можуть з'являтися через 1–6 місяців [3].

Хвороба завдає господарствам чи власникам тварин значних економічних збитків через недоотримання молочної продукції (за ураження дійок вимені), бракування шкірної сировини (за ураження шкіри) тощо.

Метою нашої роботи було вивчення ефективності різних методів лікування за папіломатозу вимені у корів. Матеріалом для дослідження були корови з різними формами ураження папіломатозом вимені, виявлені як в господарстві, так і в приватному секторі. Нами були виявлені корови із ураженням папіломатозом шкіри дійок із різним клінічним його проявом. У частини тварин був так званий “остеподібний” папіломатоз або “щітка вимені”, в інших була значна кількість дрібних маленьких горбиків або ж видовжених “поворозок”. Але за кожної із форм через подразнення папіломи і запалення був присутній біль і процес доїння таких тварин також супроводжувався болем.

Результати дослідження. Хворих корів було поділено на три дослідні групи по 8 голів у кожній із рівномірним представленням у них різних клінічних форм захворювання. У першій групі коровам на уражену ділянку вимені двічі (тричі) на добу відразу після доїння наносили мазь “Оксолін-Дарниця” до повного їх видужання. Коровам другої групи окрім застосування згаданої мазі додатково протягом 4 діб щоденно внутрішньовенно ін'єктували 50 мл 1 % розчину новокаїну. У третій групі поєднали місцеве застосування згаданої мазі і новокаїнотерапії із внутрішньом'язовими ін'єкціями препарату АСД-2 на Інтровіті (змішували 5 мл АСД-2 та 10 мл Інтровіту, вводили двічі з інтервалом у 6 днів). За лікування проводили щоденне спостереження за тваринами, реєструючи термін початку регресії папілом (зменшення їх у розмірі, потемніння) і повного їх зникнення, а також випадки рецидивів.

Найкращий терапевтичний ефект було отримано у третій групі за комплексного лікування (мазь, новокаїнотерапія та АСД-2 на Інтровіті): у всіх корів уже на 4–6-ту добу спостерігали регресію папілом, а на 10–12-ту – їх відпадання. Окрім цього, не виявлено жодного рецидиву у віддаленому періоді.

У другій групі (поєднання мазі із новокаїнотерапією) у всіх тварин регресію папілом спостерігали на 8–10-ту добу, а їх повне відпадання – на 16–18-ту. При цьому в однієї тварини упродовж 2 місяців було виявлено рецидив папіломатозу на кількох дійках.

У першій групі (застосування лише мазі) у всіх тварин регресія папілом наставала лише на 14–16-ту добу, а їх повне відпадання – на 22–24-ту. Однак упродовж 2–3 місяців у двох тварин було виявлено рецидив захворювання.

Таким чином, за лікування папіломатозу вимені у корів найефективнішим виявилось комплексне лікування, в якому поєднано препарати місцевої противірусної дії із патогенетичною та стимулювальною терапією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мисак А.Р. Папіломатоз ВРХ. Поширення хвороби та ефективність лікувальних заходів у господарствах західного регіону України. *Вет. медицина України*. 2010. № 10. С. 34–37.
2. Гамота А.А., Завірюха В.І., Крупник Я.Г., Мисак А.Р. Пухлини тварин: етіологія, патогенез, діагностика, комплексна терапія. Львів: Галицька видавнича спілка. 2007. 168 с.
3. Morter R.L., Horstman L. Cattle Diseases: Cattle Warts, Bovine Papillomatosis. *The Beef Blog*. 2007. URL: <http://purduephil.wordpress.com/2007/12/04/cattle-diseases-cattle-warts-bovine-papillomatosis/>.

УДК: 619:617.271:636.7

ЯЦЕНКО А.В., магістрант

Науковий керівник – **ЯРЕМЧУК А.В.**, канд. вет наук.

Білоцерківський національний аграрний університет

МЕТОДИ МІСЦЕВОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ГНІЙНИХ УСКЛАДНЕНЬ ЗА ОПЕРАТИВНОГО ЛІКУВАННЯ ПЕРЕЛОМІВ КІСТОК У СОБАК

Місцеве застосування мазі «Левосин» за комплексної терапії при місцевому лікуванні ран після остеосинтезу трубчастих кісток у собак, дає нам можливість в середньому на 5 діб вкоротити час лікування при переломах плечової та стегнової кісток і на 4 доби при травмуванні передпліччя та гомілки.

Місцева дія мазі «Левосин» сприяє швидкому очищенню ділянки оперативного втручання, та створює оптимальні умови для росту молодих грануляцій і проведення її раннього закриття до 5–6 доби відстроченими швами.

Ключові слова: мазь «Левосин», післяопераційні рани у собак, собаки, переломи кісток, оперативний остеосинтез.

Переломи є поширеним і серйозним травматичним ушкодженням. Загоєння переломів є тривалим і складним процесом, і його остеогенез і час загоєння залежать від різноманітних факторів (таких як кровопостачання, стабільність і запалення), причому 5–10% переломів не живаються. Основними місцями перелому у собак є стегно та гомілка і передпліччя, причому перелом в ділянці стегна є найбільш серйозним.

Проведений аналіз літератури засвідчує істотну поширеність патології кісток у собак і її є різноманітне походження. В основному зустрічаються переломи у довгих трубчастих кістках, які здебільшого виникають за причинами етіологічного травматизму та недогляду. Часто проведення відновного посттравматичного остеогенезу ускладнюється нашаруванням інфекційно-запальних процесів у формі остеомієлітів, що обов'язково вимагає додаткової антибактеріальної терапії.

Тому, зважаючи на істотне поширення переломів кісток в різних ділянках та їх ускладнення у собак виникає потреба у подальшому широкому клініко-експериментальному обґрунтуванні прогностичних критеріїв і корегування запально-регенеративної реакції та одночасної стимуляції відновного остеогенезу, практичне удосконалення методик оперативного втручання й розробка робочих схем для профілактики ускладнень при загоєнні.

Для організації виконання дослідної частини нами було створено дві групи тварин: перша – мала закриті переломи кісток (плечової чи стегнової), n=12, друга – закриті переломи ділянок (передпліччя чи гомілки), n=10, у обох груп тварин нами було виділено дослідну й контрольну групи.